

تکدی‌گری به روشهای نوین

آیا تعداد متکدیان رو به کاهش است یا رو به افزایش؟ مسئولان و شهروندان هر کدام جواب متفاوتی به این سوال می‌دهند. هرچند این خوشبینانه است...

آیا تعداد متکدیان رو به کاهش است یا رو به افزایش؟ مسئولان و شهروندان هر کدام جواب متفاوتی به این سوال می‌دهند. هرچند این خوشبینانه است که جواب متفاوت هر دسته را به دقت نبودن تعریف تکدی‌گری ربط دهیم و در واقع اگر مسئولان برخلاف مشاهدات شهروندان ادعا می‌کنند، تعداد متکدیان نسبت به قبل کاهش داشته است بیشتر برای اثبات فعالیت در این زمینه است.

به گزارش سلامت نیوز به نقل از روزنامه آرمان؛ اما، ذکر مصادیق تکدی‌گری می‌تواند به شک و شبهه‌ها پایان دهد. بر اساس مصوبه شورای عالی اداری کشور مصداق‌های تکدی‌گری 26 مورد است که از مشهودترین آنها می‌توان به گدایی سر خیابان‌ها و معابر، مراجعه به در خانه‌ها، گدایی با عناوینی مانند فالگیر و فال‌بین، ساززدن در پارک‌ها، خیابان‌ها و کوچه‌ها، فروختن آدماس، شستن و تمیز کردن اتومبیل‌ها در معابر، اسپند دودکردن و... اشاره کرد. به این موارد می‌توان تقاضای کمک به شیوه‌های مختلف از جمله نشان دادن نسخه پزشکی، اظهار به اینکه فرزند یا همسر در بیمارستان بستری است و پولی برای عمل جراحی او ندارم، گفتن اینکه در راه مانده‌ام یا پولم به سرقت رفته است و در این اواخر نداشتن پول برای پرداخت شهریه دانشگاه، تمام کردن بنزین و نداشتن پول برای خرید بنزین آزاد و... را نیز اضافه کرد.

بر این اساس تنها اگر به تعداد دستفروشان مترو تهران توجه کنیم به این نتیجه می‌رسیم که پدیده تکدی‌گری نه تنها کاهش نداشته است که متکدیان شیوه‌هایی نو برای این کار پیدا کرده‌اند و شهروندان هر روز با متکدیانی که از روش‌های تازه و خلاقانه برای دریافت کمک استفاده می‌کنند، مواجهند. هرچند افراد با زندگی در شهر از کودکی با مقوله تکدی‌گری آشنا می‌شوند اما در همین سال‌های اخیر است که کاربرد قوه خلاقه در گدایی شدت یافته است و ما در کوچه و خیابان با افرادی مواجه می‌شویم که به هیچ وجه خود را متکدی معرفی نمی‌کنند اما در عین حال به دنبال گرفتن کمک مالی از ما هستند. برای بسیاری از شهروندان اتفاق افتاده است که وقتی در پیاده‌رو مشغول قدم زدن هستند فردی با خطاب قرار دادن آنها باعث می‌شود توقف کنند و این توقف کردن آغاز ماجرای است که بارها و بارها برای آنها اتفاق افتاده است و در آینده نیز به کرات برایشان اتفاق می‌افتد. اکنون اگر از فردی بپرسیم چند بار در ماه با افرادی روبه‌رو می‌شوی که در خیابان صدایت می‌کنند و بعد از اینکه با تو سلام و احوالپرسی گرمی کردند به شرح مصائب و مشکلات بی‌شمار خود می‌پردازند و در نهایت از تو می‌خواهند پولی ولو ناچیز کمک کنی، آن فرد جواب خواهد داد: «زیاد!» و حتی نمی‌تواند عددی برای مثال ده بار، بیست بار، صد بار و... ذکر کند.

جرم و تکدی‌گری

در تشریح وضعیت تکدی‌گری، متکدیان معمولاً به چند گروه اصلی تقسیم می‌شوند که از جمله این گروه‌ها می‌توان به متکدیانی که نیازمند واقعی هستند، کسانی که توسط باندهای حرفه‌ای تکدی‌گری جذب شده‌اند و افرادی که نه تنها نیازمند واقعی نیستند که از طریق تکدی‌گری به سرکیسه کردن مردم و کلاهبرداری مبادرت می‌کنند، اشاره کرد. بر این اساس متکدیان یا آسیب‌دیدگان اجتماعی هستند یا مجرم به حساب می‌آیند. هرچند، نمی‌توان این دو دسته را به‌طور کامل از هم تفکیک کرد و در مواردی متکدیانی وجود دارند که هم آسیب دیده اجتماعی و هم مجرم هستند. مدیرکل سابق امور اجتماعی استانداری تهران در این مورد می‌گوید: رابطه تکدی با اعتیاد، سرقت و سایر جرایم انکارناپذیر است.

آمارها نشان می‌دهد حدود 43 درصد متکدیان پیوسته مرتکب سایر جرایم می‌شوند. ارائه نسخه‌های پزشکی واهی و حاوی اقلام گران دارو، ادعای در راه‌ماندگی، مورد سرقت واقع شدن و... از ترفندهای اصلی این گروه است. پژوهش‌ها در سال 86 نشان می‌دهد فقط شش درصد از متکدیان نیازمند مالی واقعی بوده‌اند. ابراهیم رضوانی تصریح می‌کند: متکدیان روانشناسان خوبی هم هستند چون، به راحتی به ترفندهای برانگیزنده احساسات مردم اشراف دارند. همچنین معصومه آباد، عضو شورای شهر تهران می‌گوید: معمولاً آسیب‌های اجتماعی به‌طور مجموع و توأمان در یک خانواده ورود پیدا می‌کند و به این ترتیب بعضاً کسانی که تکدی‌گری می‌کنند در خانواده خود با مشکلات و آسیب‌های اجتماعی دیگری مواجهند.

فقر و تکدی‌گری

در سال‌های اخیر در بسیاری از موارد از فقر به‌عنوان یکی از دلایل تکدی‌گری و آن هم نه دلیل اصلی که دلیل فرعی آن نام برده شده است اما، به‌نظر می‌رسد که تکدی‌گری چه برای رفع نیازهای مالی و چه برای سرکیشه کردن و کلاهبرداری با وضعیت اقتصادی جامعه در ارتباط مستقیم است.

ما حداقل در سال‌های اخیر درمورد تکدی‌گری افسانه‌هایی داریم. این افسانه‌ها به‌ویژه با ربط دادن تکدی‌گری با باندهای حرفه‌ای بیشتر تکرار شده است. در واقع، بسیاری از ما از کودکی با کاراکتر گدای میلیونر آشنا هستیم؛ یعنی اینکه آنقدر در این مورد که بسیاری از افراد که در کوچه و خیابان دست‌گدایی به سمت شما دراز کرده‌اند نیازمند واقعی نیستند برای ما حرف زده‌اند که در بسیاری از موارد متکدی ژنده‌پوش کنار پیاده‌رو را فردی می‌بینیم که شغلش این است، اما، اگر واقعیت زندگی‌اش را کشف کنی، می‌بینی که او چند خانه، چند اتومبیل و مقدار زیادی پول در بانک دارد و بهترین غذاها را می‌خورد و هر چند وقت یک‌بار به سفر خارجی می‌رود. این افسانه را هر چند بسیاری از ما حداقل در دوران کودکی باور می‌کنیم، اما، واقعیت این است که کاراکتر گدای میلیونر کاراکتری است که به‌منظور بازداشتن ما از کمک به متکدیان خیابانی ساخته شده است.

نمی‌توان وجود باندهای حرفه‌ای تکدی‌گری و متکدیان که روزانه بیش از 200 هزار تومان درآمد دارند را انکار کرد. اما، واقعیت این است که چنین متکدیان تنها درصدی از متکدیان را شامل می‌شوند و در مورد همین افراد هم نمی‌توان تاثیر وضعیت نابسامان اقتصادی جامعه در افزایش تکدی‌گری را نادیده گرفت. با این وجود، مسئولان اجرایی علاقه‌مندند کاراکتر گدای میلیونر را تقویت کنند. در دو گزارش که در تیر و مرداد امسال منتشر شد اظهارنظرات مسئولان استان‌های خراسان رضوی و گرگان همه در راستای تقویت این باور است. آنها با بیان چندباره اینکه اغلب متکدیان نیازهای مالی ندارند، از شهروندان درخواست کردند که فریب حرف‌های آنها را نخورند. یک مددکار اجتماعی در گفت‌وگو با آرمان در این‌باره می‌گوید: شکی نیست که رابطه مستقیمی میان تکدی‌گری و فقر وجود دارد. هر چه فقر، بیکاری و تورم بیشتر شود تعداد متکدیان هم بیشتر می‌شود و زمانی که درباره تعداد متکدیان حرف می‌زنیم، باید این واقعیت را در نظر بگیریم که آیا وضعیت اقتصادی بهتر شده است یا بدتر؟ مصطفی اقلیما ادامه می‌دهد: مسئولان وعده داده‌اند که نرخ تورم را به 25 درصد کاهش دهند اما، افزایش حقوق 18 درصد بوده است.

حتی اگر وعده خوشبینانه آنها محقق شود باز نزدیک به 10 درصد فقیرتر از قبل می‌شویم و این حتماً بر تکدی‌گری تاثیر می‌گذارد. او همچنین درباره «افسانه گدایان میلیونر» می‌گوید: مساله به این شکل نیست که هر گدایی که در خیابان می‌بینیم میلیاردی یا حتی میلیونر است. در واقع، وقتی چنین چیزی گفته می‌شود بیشتر به مافیای گدایی اشاره می‌شود. به گفته این استاد دانشگاه نمی‌توان مافیای گدایی را نادیده گرفت. کسانی هستند که گدایان را به استخدام درمی‌آورند. ما گاهی بر آوردهایی می‌کنیم مثلاً درآمد گدایان را محاسبه می‌کنیم و می‌گوییم یک نفر که روزانه اینقدر درآمد دارد حتماً میلیاردی است. واقعیت این است که بسیاری از این گدایان کارمند هستند و برای دیگران کار می‌کنند. اقلیما تصریح می‌کند: کسانی هستند که درآمد هنگفتی با استخدام متکدیان به‌دست می‌آورند اما، متکدیان همچنان فقیر هستند و به نان شب خود محتاجند. مهر سال گذشته معاون خدمات اجتماعی شهرداری تهران تکدی‌گری را یکی از فراگیرترین آسیب‌های اجتماعی شهر تهران معرفی کرد. این آسیب فراگیر جز با اجرای یک برنامه جامع و مدون کاهش نمی‌یابد و به نظر می‌رسد سازمان‌ها و نهادهای متولی با کنار گذاشتن اختلافات باید دست به اقدامات عاجلی در این زمینه بزنند.